

Σχολική και Κοινωνική Ζωή

«ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21^{ου} αιώνα) – Νέο Πρόγραμμα Σπουδών,
Οριζόντια Πράξη» MIS: 295450

Υποέργο 1: «Εκπόνηση Προγραμμάτων Σπουδών Πρωτοβάθμιας και
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και οδηγών για τον εκπαιδευτικό «Εργαλεία
Διδακτικών Προσεγγίσεων»



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Υπεύθυνη Επιστημονικού Πεδίου

Χρυσή Χατζηχρήστου

Πανεπιστήμιο Αθηνών

Αναγκαιότητα της ΣΚΖ

- Αύξηση διεθνώς των δυσκολιών / προβλημάτων παιδιών και εφήβων
- Έλλειψη επαρκών υποστηρικτικών δομών
- Σύνδεση της σχολικής επιτυχίας με κοινωνικούς, συναισθηματικούς, ψυχολογικούς παράγοντες
- Από τις 11 σημαντικότερες κατηγορίες που επηρεάζουν τη μάθηση, οι 8 σχετίζονται με κοινωνικούς και συναισθηματικούς παράγοντες

Εννοιολογικό πλαίσιο

- Προσανατολισμός και αρχές του Νέου Σχολείου
- Σύγχρονες τάσεις και θεωρητικές προσεγγίσεις της παιδαγωγικής και της ψυχολογίας
 - Συστημική προσέγγιση
 - Θετική ψυχολογία – Έμφαση στην αξιοποίηση δυνατοτήτων
 - Αποτελεσματικά σχολεία
 - Ψυχική ανθεκτικότητα
 - Ευεξία της σχολικής κοινότητας
 - Πολλαπλή νοημοσύνη – Συναισθηματική νοημοσύνη
 - Διαλεκτική συμβουλευτική
 - Συμβουλευτική για τη διαχείριση κρίσεων
 - Έμφαση στην πρόληψη και τα παρεμβατικά προγράμματα

Διεθνής Εμπειρία

- Καλλιέργεια δεξιοτήτων ζωής, οι οποίες δεν είναι αυτονόητες και αναπτυξιακά προδιαγεγραμμένες αλλά «διδάσκονται» με συστηματικό τρόπο
- Σε πολλές χώρες έχουν ενταχθεί αντίστοιχα προγράμματα σπουδών στο ΑΠ ή ενότητες στα υπόλοιπα γνωστικά αντικείμενα
- Θετικά αποτελέσματα σε ποικίλους τομείς της ανάπτυξης, της μάθησης και της σχολικής προσαρμογής

ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΜΕΘΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΕ «ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ»

- Θετική ανάπτυξη των μαθητών
- Προαγωγή της σωματικής και ψυχικής υγείας και ευεξίας
- Καλλιέργεια δεξιοτήτων και αξιών
- Ανάπτυξη επικοινωνιακής επικοινωνίας, συνεργατικότητας
- Αποδοχή και αξιοποίηση της διαφορετικότητας
- Ενθάρρυνση της δημιουργικότητας
- Ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, της έρευνας, της συμμετοχής
- Ανάληψη προσωπικής ευθύνης και δράσης
- Πρόληψη εγκατάλειψης του σχολείου, κοινωνικού αποκλεισμού, εκδηλώσεων βίας στο σχολικό περιβάλλον
- Ενίσχυση της αίσθησης της κοινότητας
- Διασύνδεση του σχολείου με τη ζωή της κοινότητας

Θεματικές Ενότητες και Υποενότητες ΠΣ και ΟΕ της ΣΚΖ

A. Επικοινωνώ, αισθάνομαι είμαι ο εαυτός μου

Υποενότητες:

- Επικοινωνώντας με τους άλλους
- Τα συναισθήματά μας
- Γνωριμία με τον εαυτό μας
- Αντιμετωπίζοντας το άγχος

B. Ζούμε μαζί...

Υποενότητες:

- Οι σχέσεις μεταξύ μας
- Διαχειρίζομαι τις συγκρούσεις – Βάζω όρια
- Σχολείο και διαφορετικότητα
- Αξίες και κοινωνικές συμπεριφορές στην ομάδα

Θεματικές Ενότητες και Υποενότητες ΠΣ και ΟΕ της ΣΚΖ

Γ. Φροντίζω τον εαυτό μου

Υποενότητες:

- Διατροφή
- Πρόληψη ατυχημάτων και πρώτες βοήθειες
- Σωματική υγιεινή
- Καπνός και αλκοόλ

Δ. Το σχολείο ως κοινότητα: Ζούμε μαζί και στηρίζουμε ο ένας τον άλλο

Υποενότητες:

- Το δικό μας σχολείο
 - Αίσθηση της κοινότητας και ψυχολογικό κλίμα στην τάξη/ σχολείο
 - Αγωγή ελεύθερου χρόνου
- Αξιοποίηση του διαδικτύου στο σχολείο

Ηλικιακοί κύκλοι εφαρμογής

- Α' ηλικιακή ομάδα (Α' & Β' Δημοτικού)
- Β' ηλικιακή ομάδα (Γ', Δ', Ε', ΣΤ' Δημοτικού)
- Γ' ηλικιακή ομάδα (Γυμνάσιο)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΣΚΖ

[Β' Ηλικιακή Ομάδα] ΘΕ1 - Υποενότητα: Γνωριμία με τον εαυτό μας

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΜΑ)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ [πώς βλέπω τον εαυτό μου, σε τι μοιάζω, σε τι διαφέρω με τους άλλους, κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός, τι μπορώ να κάνω τώρα που παλαιότερα δεν μπορούσα] ΠΜΑ: 1, 2	1. Να αναγνωρίζουν δυνατότητες και αδυναμίες τους καθώς και βασικές επιθυμίες, ανάγκες, προτιμήσεις, ενδιαφέροντα 2. Να αναγνωρίζουν στοιχεία τους που μένουν σταθερά ή εξελίσσονται θετικά στο χρόνο 3. Να εντοπίζουν στοιχεία που θα ήθελαν να αποκτήσουν/αλλάξουν/βελτιώσουν (σε επίπεδο γνωστικό/ μαθησιακό, κοινωνικό, διαπροσωπικό)	«Δυνατότητες και αδυναμίες» (Π.Μ.Α. 1, 2, 3, 7,8)	Φύλλο εργασίας με ημιτελείς προτάσεις του τύπου «Αν ήμουν...»
ΙΔΑΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ [πώς θα ήθελα να είμαι] ΠΜΑ: 3	4. Να κατανοούν ότι διαφορετικά άτομα μπορεί να μας βλέπουν με διαφορετικό τρόπο ή να βλέπουν διαφορετικές πλευρές του εαυτού μας		
ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΙΚΟΝΑ [πώς πιστεύω ότι με βλέπουν οι άλλοι] ΠΜΑ: 4			

Δομή Οδηγού Εκπαιδευτικού

- I. Εννοιολογικό πλαίσιο
- II. Αναπτυξιακά χαρακτηριστικά και ανάγκες παιδιών προσχολικής, σχολικής και εφηβικής ηλικίας
- III. Σκοπός και στόχοι του ΠΣ «Σχολική και Κοινωνική Ζωή»
- IV. Θεωρητικό πλαίσιο των θεματικών ενοτήτων του ΠΣ της Σχολικής και Κοινωνικής Ζωής
- V. Τα Σχέδια Εργασίας (ΣΕ) ανά ηλικιακό κύκλο

ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΟΕ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΟ ΚΥΚΛΟ

Α' και Β' ηλικιακή ομάδα (Α'-Β' / Γ'-ΣΤ' Δημοτικού)

ΣΕ1: Είμαστε μια ομάδα – Μαθαίνουμε τον εαυτό μας

ΣΕ2: Γινόμαστε καλύτεροι

ΣΕ3: Εμείς και οι άλλοι γύρω μας

ΣΕ4: Διαχειρίζομαι τις συγκρούσεις μου – Βάζω όρια

ΣΕ5: Είμαστε κοινότητα

ΣΕ6: Φροντίζω τον εαυτό μου

Γ' ηλικιακή ομάδα (Γυμνάσιο)

ΣΕ1: Επικοινωνώ, αισθάνομαι, είμαι ο εαυτός μου

ΣΕ2: Ζούμε μαζί

ΣΕ3: Φροντίζω τον εαυτό μου

ΣΕ4: Το σχολείο ως κοινότητα: Ζούμε μαζί και στηρίζουμε ο ένας τον άλλον

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Β' Ηλικιακή Ομάδα : ΣΕ2: Γινόμαστε καλύτεροι

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ / ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΜΑ)
<p><i>Επικοινωνώ, αισθάνομαι... είμαι ο εαυτός μου</i></p> <p>(Γνωριμία με τον εαυτό μας)</p>	<p>Αυτοεκτίμηση: κινητοποίηση- αντιμετώπιση δυσκολιών/ αποτυχιών</p> <p>Αυτοαξιολόγηση</p> <p>Προσωπική Ιδανική ταυτότητα</p> <p>Δημόσια εικόνα</p>	<ul style="list-style-type: none">- Να αναγνωρίζουν την αξία τους ως άτομα εντοπίζοντας θετικές πλευρές της προσωπικότητάς τους- Να εντοπίζουν στοιχεία που θα ήθελαν να αποκτήσουν, να αλλάξουν, να βελτιώσουν (σε επίπεδο γνωστικό/ μαθησιακό, κοινωνικό, διαπροσωπικό)- Να υιοθετούν τρόπους και στρατηγικές αυτοβελτίωσης (π.χ. περισσότερη προσπάθεια, εξάσκηση, ανάληψη ευθύνης στις ομάδες που ανήκουν, αναζήτηση βοήθειας κλπ)- Να κατανοούν ότι διαφορετικά άτομα μπορεί να μας βλέπουν με διαφορετικό τρόπο ή μπορεί να βλέπουν διαφορετικές πλευρές του εαυτού μας

Β' Ηλικιακή Ομάδα : ΣΕ2: Γινόμαστε καλύτεροι Ενδεικτική Δραστηριότητα

Δυνατότητες και αδυναμίες

Εφαρμογή

Δίνουμε σε κάθε παιδί μια λευκή κόλλα Α4 και ζητούμε να τη χωρίσουν, κάθετα με μια γραμμή, σε δυο στήλες τη μια στήλη την ονομάζουν «Οι δυνατότητές μου» και την άλλη «Οι αδυναμίες μου» και συμπληρώνουν –ανώνυμα και με κεφαλαία γράμματα– τις στήλες αυτές.

Μαζεύουμε τις κόλλες και διαβάζουμε ανώνυμα και με τυχαία σειρά τις δυνατότητες και αδυναμίες που κατέγραψαν οι μαθητές.

Ώρα για συζήτηση

- Ποια στήλη δυσκολεύτηκαν περισσότερο να συμπληρώσουν και για ποιο λόγο;
- Σε ποιες στήλες γράφτηκαν τα περισσότερα χαρακτηριστικά; Πιθανές ερμηνείες.
- Γιατί είναι σημαντικό να αναγνωρίζουμε τις δυνατότητες και τις αδυναμίες μας;

Χρήσιμες επισημάνσεις για τη ΣΚΖ

- Δεν αποτελεί «μάθημα» υπό τη συνήθη έννοια του όρου
- Έχει πολλά κοινά σημεία με τα άλλα γνωστικά αντικείμενα
- Επιμέρους θεματικές ενότητες της «Σχολικής και Κοινωνικής Ζωής» περιγράφονται με μια συγκεκριμένη σειρά
- Έμφαση στη διεργασία, στο κλίμα επικοινωνίας και τη συνδιαμόρφωση της δυναμικής της ομάδας και των μαθησιακών αποτελεσμάτων
- Οριζόντια διάχυση / σύνδεσή του με άλλα μαθήματα, εμπλουτίζοντας ή ενισχύοντας τα μαθησιακά αποτελέσματα